10/01/2019

Το θαύμα του πολλαπλασιασμού των άρτων και η ερμηνεία του

/ Γνώμες

Ο Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς ερμηνεύει το θαύμα του πολλαπλασιασμού των άρτων που καταγράφεται απο τον ευαγγελιστή Ματθαίο*(Ματθ. ιδ' 14-22).*

Το σημερινό ευαγγέλιο περιγράφει ένα τέτοιο απαραίτητο και χρήσιμο θαύμα: τον πολλαπλα-σιασμό των άρτων στην έρημο. Αυτή δεν ήταν κάποια ακατοίκητη έρημος, μια έρημος όπου μόνο ο διάβολος κατοικούσε. Ήταν μια έρημος όπου βρέθη-καν πάνω από δέκα χιλιάδες πεινασμένοι άνθρωποι. Το συμπέρασμα για τον αριθμό τους προκύπτει απ' όσα γράφει ο ευαγγελιστής, πως το πλήθος ήταν πέντε χιλιάδες άντρες, χωρίς να συνυπολογίσει τις γυναίκες και τα παιδιά.
«Και εξελθών ο Ιησούς είδε πολύν όχλον, και εσπλαγχνίσθη επ' αυτοίς και εθεράπευσε τους αρρώ-στους αυτών» (Ματθ. ιδ' 14). Αυτό έγινε την εποχή που ο βασιλιάς Ηρώδης είχε αποκεφαλίσει τον Ιωάννη το Βαπτιστή. Κι όταν το άκουσε αυτό ο Ιησούς επιβιβάστηκε σ' ένα πλοίο κι αναχώρησε «εις έρημον τόπον κατ'

ιδίαν» (Ματθ. ιδ’ 13). Το περιστατικό αυτό το αναφέρουν και οι τέσσερις ευαγγελιστές. Μερικοί αναφέρουν περισσότερες λεπτομέρειες, άλλοι λιγό-τερες. Σύμφωνα με τον Ιωάννη, ο Κύριος μπήκε στο πλοίο κοντά στην Τιβεριάδα και πέρασε στο απέναντι μέρος της θάλασσας τής Γαλιλαίας, που ονομάζεται και θάλασσα της Τιβεριάδας. Ο Λουκάς λέει πως «υπεχώρησε κατ’ ιδίαν εις τόπον έρημον πόλεως καλούμενης Βηθσαϊδά» (θ’ 10).

Το συνήθιζε ο Κύριος ν’ αποσύρεται συχνά στην έρημο, σε ερημικές τοποθεσίες και σε βουνά. Το έκανε αυτό για τρεις λόγους: Πρώτο, για να κάνει σύντομα διαλείμματα από τις εντατικές και πολυσχιδείς δρα-στηριότητές Του, ώστε να χωνέψουν κι οι άνθρωποι τις διδαχές Του και τα θαύματα που είχε κάνει. Δεύτερο, για να δώσει το παράδειγμα στους αποστόλους και σε μας πως είναι απαραίτητο ν’ αποσυρόμαστε, να εισερχόμαστε στο ταμιείο μας (Ματθ. στ’ 6), για να παραμένουμε στην προσευχή μόνοι μας με το Θεό. Η ησυχία κι η σιωπή καθαρίζουν τον άνθρωπο, τού δι-δάσκουν την υποταγή στο Θεό και τού χαρίζουν πνευ-ματική διαύγεια και δύναμη. Τρίτο, για να μας δείξει πως ο καλός και χρήσιμος άνθρωπος δεν μπορεί να κρυφτεί – «Ου δύναται πόλις κρυβήναι επάνω όρους κειμένη» (Ματθ. ε’ 14). Έτσι έδειξε κι επισήμανε ποιος είναι ο πραγματικός τόπος για τους ερημίτες και τους μοναχούς.

Η εκκλησιαστική ιστορία το έχει αποδείξει αυτό χιλιάδες φορές. Δεν υπάρχει ούτε ένας μοναδικός ερη-μίτης, άνθρωπος της προσευχής και θαυματουργός, που να κατόρθωσε να κρυφτεί από τους ανθρώπους. Πολλοί ρωτάνε αναιτιολόγητα: Τί κάνει ο μοναχός στην έρημο; Δε θά ‘ταν καλύτερα ο μοναχός να μένει στον κόσμο, ανάμεσα στους ανθρώπους, και να τους υπηρετεί; Πώς όμως μπορεί να φωτίσει ένα κερί που δεν είναι αναμμένο; Ο μοναχός κουβαλάει την ψυχή του στην έρημο σαν κερί άκαφτο. Τη φέρνει στην έρημο για να την ανάψει με προσευχή, με νηστεία, με περισυλλογή και άσκηση. Αν κατορθώσει να την ανάψει, το φως Του θα λάμψει σ’ ολόκληρο τον κόσμο. Ο κόσμος θα τον ακολουθήσει και θα τον βρει, ακόμα κι αν αυτός κρυφτεί στην έρημο, σε απομακρυσμένα βουνά ή σε απρόσιτες σπηλιές. Όχι, ο μοναχός δεν είναι άχρηστος. Είναι ικανός να γίνει πολύ πιο χρήσιμος στους άλλους από οποιονδήποτε άλλον. Αυτό φαίνεται πολύ καθαρά σ’ αυτήν την περίπτωση από τον Κύριο Ιησού. Μάταια κρυβόταν από τους ανθρώπους στην έρημο, γιατί τα πλήθη τον έβρισκαν και τον ακολουθούσαν.

Ο Κύριος τους κοίταξε και «εσπλαχνίσθη περί αυτών, ότι ήσαν εκλελυμένοι και ερριμένοι ως πρό-βατα μη έχοντα ποιμένα» (Ματθ. θ’ 36). Κάτω στις πόλεις οι συναγωγές ήταν γεμάτες από αυτόκλητους ποιμένες, που στην πραγματικότητα ήταν λύκοι με εμφάνιση προβάτων. Οι άνθρωποι το ήξεραν αυτό, το ένιωθαν, όπως ήξεραν κι ένιωθαν την αμέτρητη ευσπλαχνία και αγάπη τού Χριστού γι’ αυτούς. Οι άνθρωποι ήξεραν και ένιωθαν πως ο Χριστός ήταν ο μόνος Καλός Ποιμένας, πως η μέριμνά Του γι’ αυτούς ήταν γνήσια, στοργική. Γι’ αυτό και τον ακολουθούσαν

στην έρημο. Κι ο Κύριος εθεράπευσε τους αρρώστους αυτών. Οι άνθρωποι ένιωθαν πως τον χρειάζονταν το Χριστό, δεν του ζητούσαν να θαυματουργήσει από μάταιη περιέργεια, αλλ’ από μεγάλη ανάγκη. Κι ο Μάρκος μας λέει πως εκεί άρχισε να τους διδάσκει.

«Οψίας δε γενομένης προσήλθον αυτώ οι μαθηταί αυτού λέγοντες· έρημός εστιν ο τόπος και η ώρα ήδη παρήλθεν απόλυσον τους όχλους, ίνα απελθόντες εις τας κώμας αγοράσωσιν εαυτοίς βρώματα» (Ματθ. ιδ’ 15). Ο Ματθαίος δε μας λέει τι τον κρατούσε τόσο πολύ με τους ανθρώπους. Γράφει μόνο πως θεράπευσε τους αρρώστους. Ο Μάρκος το συμπληρώνει αυτό και λέει πως τους δίδασκε πολλά πράγματα. Προσέξτε πόσο όμορφα συμπληρώνουν ο ένας ευαγγελιστής τον άλλο! Ο Κύριος συνέχισε να διδάσκει τους όχλους για πολλές ώρες, ωσότου άρχισε να νυχτώνει. Όλες αυτές τις ώρες ο Κύριος δίδαξε τόσο πολλά στο λαό, που θα μπορούσε να γεμίσει ολόκληρο ευαγγέλιο. Αυτό το είπε ο ευαγγελιστής Ιωάννης, όταν έγραψε πως «ουδέ αυτόν οίμαι τον κόσμον χωρήσαι τα γραφόμενα βι-βλία» (Ιωάν. κα’ 25).

Παρατηρούμε όμως και την αγάπη των μαθητών: Έρημός εστιν ο τόπος και η ώρα ήδη παρήλθεν. Το πλήθος πεινάει κι είναι αργά πια για να φύγουν και να πάνε στον τόπο του ο καθένας. Τα σπίτια τους είναι μακριά. Δες, εδώ έχουμε και πολλές γυναίκες, έχουμε και παιδιά. Πρέπει να βρουν τροφή όσο πιο σύντομα γίνεται. Ας τους λοιπόν να πάνε στα γύρω χωριά για να βρουν κάτι να φάνε.

Ο Χριστός σίγουρα είναι πιο εύσπλαχνος και πιο στοργικός από τους μαθητές Του. Μήπως δεν ένιωθε κι ο ίδιος, όπως οι μαθητές Του, πως οι άνθρωποι πει-νούσαν κι η νύχτα ήταν κοντά; Και βέβαια ο Χριστός ήταν περισσότερο ελεήμων και στοργικός από τους μαθητές Του. Τις ανάγκες των ανθρώπων τις ένιωθε πριν από εκείνους. Στην αρχή, όπως λέει ο ευαγγελι-στής Ιωάννης, «επάρας ουν ο Ιησούς τους οφθαλμούς και θεασάμενος ότι πολύς όχλος έρχεται προς αυτόν, λέγει προς τον Φίλιππον πόθεν αγοράσωμεν άρτους ίνα φάγωσιν ούτοι;» (Ιωάν. στ’ 5). Η συζήτηση με το Φίλιππο όμως τέλειωσε κι οι άνθρωποι μαζεύτη-καν γύρω από τον Κύριο με τους ασθενείς τους. Ο Κύριος θεράπευσε πρώτα όλους τους αρρώστους κι έπειτα άρχισε να διδάσκει τους όχλους. Η διδασκαλία κράτησε ως το βράδυ. Και τότε μόνο σκέφτηκαν οι απόστολοι πως οι άνθρωποι θα πεινούσαν κι έπρεπε να φάνε.

Ο Κύριος το είχε προβλέψει αυτό από την αρχή. Δε μίλησε όμως, σκόπιμα. Περίμενε τους αποστόλους να θέσουν το πρόβλημα. Κι αυτό το έκανε για δυο λόγους: πρώτα για να τους διεγείρει την ευσπλαχνία και τη συμπάθεια και δεύτερο για ν’ αποδείξει πόσο αδύναμοι ήταν χωρίς Εκείνον. Τους είπε ο Χριστός: «ου χρείαν έχουσιν απελθείν· δότε αυτοίς υμείς φαγείν» (Ματθ. ιδ’ 16). Γνώριζε πως αυτό δεν μπορούσαν να το κάνουν, ήταν αδύνατο ανθρωπίνως να γίνει. Το είπε όμως για να συνειδητοποιήσουν πλήρως και να ομολογήσουν την αδυναμία τους. Γι’ αυτό και

του είπαν: «ουκ έχομεν ώδε ει μη πέντε άρτους και δύο ιχθύας» (Ματθ. ιδ’ 17). Σύμφωνα με τον ευαγγελιστή Ιωάννη, τα λιγοστά αυτά τρόφιμα δεν ήταν δικά τους, ανήκαν σε κάποιο μικρό παιδί που βρισκόταν εκεί. Γράφει ο ευαγγελιστής: «Έστι παιδάριον εν ώδε, ος έχει πέντε άρτους κριθίνους και δυο όψάρια΄ αλλά ταύτα τί εστιν εις τοσούτους;» (Ιωάν. στ 9). Στον Κύριο αυτό το είπε ο Ανδρέας. Παρά το γεγονός ότι ο πρωτόκλητος των αποστόλων ζούσε τόσο καιρό μαζί Του, ακόμα δεν είχε εδραιωθεί στην πίστη, δεν είχε τελειοποιηθεί. Αυτό είναι φανερό από εκείνο που είπε: αλλά ταύτα τί εστιν εις τοσούτους; Το ψωμί ήταν κρίθινο. Κι αυτό δεν ήταν συμπτωματικό. Σύμφωνα με τον άγιο Ιωάννη το Χρυσόστομο, απ’ αυτό μαθαίνουμε πως πρέπει να ικανοποιούμαστε με απλές τροφές, να μην είμαστε απαιτητικοί. «Η λαιμαργία κι η πολυ-φαγία είναι μητέρες της αρρώστιας», συμπληρώνει ο άγιος πατέρας.

«Ο δε είπε· φέρετέ μοι αυτούς ώδε» (Ματθ. ιδ’ 18). Τώρα είχε έρθει η δική Του ώρα. Οι όχλοι δεν μπορούσαν να βρουν τρόφιμα για να φάνε. Οι απόστο-λοι ομολόγησαν την αδυναμία τους, δεν μπορούσαν να τους βοηθήσουν. Τότε και μόνο τότε ήρθε η δική Του ώρα. Το κλίμα ήταν ώριμο για να γίνει το θαύμα.

«Και κελεύσας τους όχλους ανακλιθήναι επί τους χόρτους, λαβών τους πέντε άρτους και τους δύο ιχθύας, αναβλέψας εις τον ουρανόν ευλόγησε, και κλάσας έδωκε τοις μαθηταίς τους άρτους, οι δε μαθηταί τοις όχλοις» (Ματθ. ιδ’ 19). Γιατί κοίταξε πρώτα στον ουρανό ο Κύριος; Όταν έκανε πολλά από τ’ άλλα θαύματά Του δεν το είχε κάνει, δεν είχε ξανακοιτάξει στον ουρανό. Δεν το έκανε όταν άνοιγε τα μάτια των τυφλών, όταν θεράπευε τους λεπρούς, έβγαζε δαιμόνια από τους ανθρώπους, γαλήνευε τη θά-λασσα, έκανε το νερό κρασί κι όταν ακόμα ανάσταινε νεκρούς. Γιατί λοιπόν στη συγκεκριμένη αυτή περί-πτωση έστρεψε τα μάτια Του προς τον ουρανό, προς τον ουράνιο Πατέρα Του; Πρώτο, για να κάνει σαφή στους ανθρώπους την ταυτότητα της θέλησής Του μ’ εκείνην του Πατέρα Του, να καταρρίψει την άποψη και κατηγορία των Φαρισαίων, πως τα θαύματα τα έκανε με τη συνεργεία τών δαιμόνων. Δεύτερο, για να δώσει ως άνθρωπος στον κόσμο το παράδειγμα της ταπεί-νωσης ενώπιον του Θεού, καθώς και της ευχαριστίας για κάθε αγαθό που προέρχεται από το Θεό. Ένα παρόμοιο παράδειγμα μας έδωσε και στο Μυστικό Δείπνο: «Λαβών ο Ιησούς τον άρτον και ευχαριστήσας έκλασε…» (Ματθ. κστ’ 26). Ευχαρίστησε τον ουράνιο Πατέρα Του κι ύστερα ευλόγησε το ψωμί, ως δώρο Θεού. Κι εμείς πρέπει να ευχαριστούμε και να υμνούμε το Θεό για τα δώρα Του σε κάθε γεύμα, όσο λιτό κι αν είναι. Τρίτο, ως Θεός, με τον πολλαπλασια-σμό των άρτων – μια πράξη που μοιάζει πολύ με νέα δημιουργία – να εκφράσει την ενότητα δύναμης της Αγίας Τριάδας: του Πατέρα, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, της ομοούσιας και αδιαίρετης Τριάδας, του Δημιουργού των πάντων.

Ο Κύριος Ιησούς «έκλασε», έκοψε τον άρτο με τα ίδια Του τα χέρια. Γιατί; Γιατί δεν

έδωσε εντολή στους αποστόλους Του να το κάνουν; Για να δείξει πως επιθυμούσε να λογαριάσει τους ανθρώπους ως φιλοξενούμενούς Του, να τονίσει τη μεγάλη αγάπη Του γι’ αυτούς και να διδάξει έτσι κι εμάς πως, όταν δίνουμε ελεημοσύνη και δώρα, πρέπει να το κάνουμε με αγάπη και ιλαρότητα, όπως κι Εκείνος.

«Και έφαγον πάντες και εχορτάσθησαν, και ήραν το περισσεύον των κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλή-ρεις· οι δε εσθίοντες ήσαν άνδρες ωσεί πεντακισχίλιοι χωρίς γυναικών και παιδίων» (Ματθ. ιδ’ 20,21). Αυτό είναι το θαύμα των θαυμάτων, η δόξα που ξεπερνάει κάθε άλλη δόξα! Για να πάρουν πέντε χιλιάδες άνθρω-ποι (χωρίς να συνυπολογιστούν οι γυναίκες και τα παιδιά) από μια μπουκιά ψωμί, όπως το αντίδωρο που παίρνουμε στην εκκλησία, τα πέντε ψωμιά δε θα έφταναν με τίποτα. Εδώ όμως έφαγον πάντες και εχορτάσθησαν και μάλιστα περίσσεψαν και δώδεκα κοφίνια. Αν αυτή ήταν κάποια οφθαλμαπάτη, δε θα έγραφε ο ευαγγελιστής πως εχορτάσθησαν. Αν κά-ποιος άνθρωπος μπορούσε να εξαπατήσει έναν άλλο ότι έφαγε, δε θα μπορούσε όμως να πείσει έναν πει-νασμένο ότι χόρτασε. Αν πράγματι ήταν αυτό κάποια οφθαλμαπάτη, από πού προέκυψαν τα περισσεύματα, πού γέμισαν δώδεκα κοφίνια ψωμιά;

Όχι! Μόνο άνθρωποι που η καρδιά τους είχε νε-κρωθεί από την αμαρτία μπορούν να το αποκαλέσουν οφθαλμαπάτη αυτό. Ήταν πραγματικό γεγονός, όπως πραγματικός είναι κι ο Θεός. Πρέπει να προσέξετε όμως πως για το θαύμα αυτό δεν ξεσηκώθηκαν φω-νές εναντίον Του, δεν του έδωσαν κάποιες ανόητες ερμηνείες, όπως έκαναν οι Φαρισαίοι σε πολλά άλλα από τα θαύματά Του. Κι όχι μόνο δεν το αμφισβήτη-σε κανένας, αλλά «οι άνθρωποι, ιδόντες ο εποίησε σημείον ο Ιησούς, έλεγον ότι ούτος εστιν αληθώς ο προφήτης ο ερχόμενος εις τον κόσμον (Ιωάν. στ’ 14). Κι οι όχλοι ήθελαν «αρπάζειν αυτόν ίνα ποιήσωσιν αυτόν βασιλέα» (αυτ. στίχ. 15). Τέτοια απήχηση είχε στο λαό το καταπληκτικό αυτό θαύμα!

Πότε προσπάθησε κάποιος να μετατρέψει μια απά-τη σε βασιλιά; Αυτό όμως ήταν πραγματικό γεγονός. Οι άνθρωποι ξεσηκώθηκαν από την αλήθεια και ήθελαν να κάνουν το Χριστό βασιλιά με το ζόρι. Κι αυτό θα είχε γίνει, αν ο Χριστός δεν είχε απομακρυνθεί μόνος Του. Κι έτσι ματαιώθηκε το σχέδιο του πλήθους που ριγούσε από ενθουσιασμό.

«Και ευθέως ηνάγκασεν ο Ιησούς τους μαθητάς αυτού εμβήναι εις το πλοίον και προάγειν αυτόν εις το πέραν, έως ου απολύση τους όχλους» (Ματθ. ιδ’ 22). Δεν είναι περίεργο το γεγονός ότι ο Χριστός ανάγκασε τους μαθητές Του να μπουν σε πλοίο και να φύγουν πριν από τον ίδιο; Γιατί το έκανε αυτό; Πρώτο, γι’ αυτό που είχε γίνει. Και δεύτερο, γι’ αυτό που επρόκειτο να γίνει. Τούς άφησε ν’ απομακρυν-θούν από το πλήθος όσο πιο γρήγορα γινόταν, για να συλλογιστούν και να συζητήσουν μεταξύ τους το μεγάλο θαύμα τού πολλαπλασιασμού των άρτων. Τους άφησε να ταξιδέψουν με το πλοίο, όπου ο Κύριος θα τους επισκεπτόταν σύντομα μ’ ένα καινούργιο κι ανήκουστο θαύμα: θα τους πλησίαζε περπατώντας

πάνω στο νερό, όπως περπατάει κανείς σε στέρεο έδαφος. Ο Κύριος γνώριζε εκείνο που επρόκειτο να γίνει και τι θα έκανε ο ίδιος. Οι μαθητές Του, που δεν έβλεπαν τίποτα, ένιωσαν έκπληξη που ο Χριστός τούς έστειλε πριν απ' Αυτόν. Τον άφησαν όμως μόνο Του με το πλήθος, κατέβηκαν από το όρος στη θάλασσα και ξεκίνησαν το ταξίδι.

Ένας άλλος αναμφισβήτητος λόγος για τη σπουδή που έδειξε ο Κύριος να προπέμψει τους μαθητές Του, να τους απομακρύνει από τα πλήθη των ανθρώπων, ήταν επειδή ο ίδιος ήθελε να τους προφυλάξει από την υπερηφάνεια στα μάτια των ανθρώπων, από τα εγκώμιά τους και την αυτοεκτίμηση που θα ένιωθαν επειδή ήταν μαθητές τέτοιου Θαυματουργού. Ήθελε να τους διδάξει πως πρέπει να είναι ταπεινοί, γι' αυτό και τους είχε πει: «δότε αυτοίς υμείς φαγείν». Και τώρα τους έδιωξε επειδή ήθελε να τους προφυλάξει από την υπερηφάνεια και την υψηλοφροσύνη, επειδή είχαν τέτοια σχέση μαζί Του, με το Διδάσκαλό τους. Και τελικά ήθελε μ' αυτόν τον τρόπο να τούς κάνει να γνωρίσουν την απεριόριστη ταπείνωσή Του ενώπιον του Θεού: μετά από ένα τόσο καταπληκτικό θαύμα, αποσύρθηκε στην ησυχία για να προσευχηθεί.

Οι μαθητές Του ήταν εξοικειωμένοι με τη συνή-θειά Του ν' αποσύρεται συχνά στην έρημο για να προσευχηθεί. Εκείνη την ημέρα όμως μήπως αποσύρ-θηκε σκόπιμα στην έρημο, για να μείνει μόνος Του, μετά τη φοβερή είδηση για το θάνατο του Ιωάννη τού Βαπτιστή; Ας ξεχάσουν οι μαθητές Του για ποιο λόγο πήγε στην έρημο· ας συνειδητοποιήσουν πως το μεγάλο θαύμα που τόσο ξαφνικά έκανε, καθώς κι όλοι οι έπαινοι κι ο θαυμασμός των ανθρώπων, δεν μπορούσαν να καταστρέψουν την εσωτερική γαλήνη και την ταπείνωσή Του, ούτε και να τον κάνουν ν' αλλάξει την απόφασή Του να πάει στην έρημο για να προσευχηθεί.

***

Ολόκληρο το περιστατικό αυτό της διανομής των άρτων και των ψαριών στους ανθρώπους, ο αριθμός των ψαριών και των άρτων, καθώς και ο αριθμός των κοφινιών με τα περισσεύματα, όλα μαζί έχουν κι ένα εσωτερικό, ένα βαθύτερο νόημα. Λίγο πριν από το θάνατό Του ο Κύριος ονόμασε τον άρτο Σώμα Του. Στο συγκεκριμένο περιστατικό είναι αλή-θεια πως δε λέει κάτι τέτοιο με λόγια, το κάνει όμως με τον αριθμό των άρτων. Οι πέντε άρτοι σημαίνουν τις πέντε αισθήσεις· κι οι πέντε αισθήσεις αντιπροσω-πεύουν όλο το σώμα. Το ψάρι σημαίνει τη ζωή. Τους πρώτες αιώνες της χριστιανικής ζωής το Χριστό τον απεικόνιζαν με τη μορφή ψαριού. Το σύμβολο αυτό μπορεί να το δει ακόμα και σήμερα κανείς στις αρχαίες χριστιανικές κατακόμβες. Απ' αυτήν την άποψη, ο Χριστός έδωσε το σώμα και τη ζωή Του στους ανθρώ-πους για να τραφούν. Και γιατί ήταν δύο τα ψάρια; Επειδή ό Κύριος έδωσε και δίνει τον εαυτό Του θυσία τόσο όσο διάστημα κράτησε η επίγεια διαδρομή Του, όσο και στην Εκκλησία μετά την Ανάστασή Του, ως τη σημερινή μέρα. Ποιά σημασία έχει το γεγονός ότι έκοψε μόνος του τους άρτους;

Αυτό σημαίνει πως Εκείνος, με την ελεύθερη βούλησή Του, παραδόθηκε να θυσιαστεί για τη σωτηρία των ανθρώπων. Γιατί έδωσε τα ψωμιά και τα ψάρια στους αποστόλους, για να τα μοιράσουν αυτοί μετά στο λαό; Επειδή εκείνοι ήταν που έπρεπε να μεταφέρουν το Χριστό σ' ολό-κληρο τον κόσμο και να τον δώσουν στους ανθρώπους και τα έθνη ως τροφή ζωής. Τί σημαίνουν τα δώδεκα κοφίνια με τα περισσεύματα των άρτων; Την άφθονη καρποφορία τού έργου των αποστόλων. Κάθε θερισμός των αποστόλων θα είναι ασύγκριτα μεγαλύτερος από το σπόρο που έσπειραν, όπως κάθε καλάθι είχε περισσότερο ψωμί από τους άρτους που έφαγαν και χόρτασαν οι πεινασμένοι άνθρωποι. (Το περιστατικό τού θαύματος του πολλαπλασιασμού των άρτων που έγινε με τη δύναμη του Χριστού μνημονεύεται κάθε φορά σε μια ωραία ευχή, στην τελετή της αρτοκλασίας: «Κύριε Ιησού Χριστέ, ο Θεός, ο ευλογήσας τους πέντε άρτους εν τη ερήμω και εξ αυτών πεντακισχιλίους άνδρας χορτάσας, ευλόγησον και τους άρτους τούτους, τον σίτον, τον οίνον και το έλαιον και τους εξ αυτών μεταλαμβάνοντας πιστούς δούλους Σου αγίασον»).
Όλ' αυτά τα μυστήρια έχουν μεγάλο βάθος, δυσθε-ώρητο. Ποιός τολμά να κοιτάξει τόσο βαθιά, στα απύθ-μενα βάθη τους; Ποιός θα τολμούσε στην πρόσκαιρη ζωή μας να διεισδύσει στα βάθη αυτά; Ίσως πληροφο-ρηθούν αρκετά εκείνοι που τους αρέσει να διαβάζουν και ν' ακούνε το ευαγγέλιο. Οι άγγελοι απολαμβάνουν μέχρι κορεσμού τη γλυκύτητα του ευαγγελίου. Όσο περισσότερο το διαβάζει ο άνθρωπος, τόσο περισσότερο τρέπεται σε σκέψεις πνευματικές και σε προσευχή. Όσο περισσότερο καθοδηγεί τη ζωή του σύμφωνα μ' αυτό, τόσο η ανάγνωση θ' ανοίγει τα βάθη των νοημάτων του και θα τον ικανοποιεί με το άρωμά του. Γι' αυτό πρέπει δόξα και ύμνος στον Κύριο Ιησού Χριστό, μαζί με τον άναρχο Πατέρα Του και το Πανάγιο Πνεύμα, την ομοούσια και αδιαίρετη Τριάδα, τώρα και πάντα και στους αιώνες τών αιώνων. Αμήν.

πηγή:Αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς, Ομιλίες Δ' – Κυριακοδρόμιο, Εκδ. Πέτρου Μπότση, 2012